

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՐՆԵՐԱՎ

ԳԱՂԱՎԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԹԵԼՏՐԱԿԱՆ

ԶՄԻՒՐՆԵԱ , 21 ՕԳՈՍՏՈՒ

ՔԱՐԵՒՄՈՒԴԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

ЕРСІЛДОУЫЗ ЕРКЕСТІР

Առաջակայ թուովս՝ Երարտակեան Երշաբյուլ իւր
քսաներորդ տարի գարձը կրտօնախմբէ , գոհա-
նալով զԱսուծոյ՝ որ իւր անհուն ողպմու թիլ
հովանի ըրտաւ միշտ իւր փրայ և ողջամք ու յա-
ջողութեամք հասոյց իւր քսաներորդ տարին :

Յայտնի է որ այս հաստիկը՝ հայերէն լրագրութեան մը համար, նախանձելի հասակ մըն է լրատում կապոցուցանէ թէ աղդային յատուկ պաշտպանութիւնը և համակրական սէրը կարող է եղեր ձեռք բերելու իւր սպարկեշտ և աղդօգուտ ընթացքով :

Ուստի Երաբուտեան Եղալյալ խոստանալով շարունակել միշտ իւր այս ընթացքը, և ազաշելով գյարքոց հասուրակութիւնը որ իւր սովորական համակրութիւնը անպակաս ընէ իւր փայէն, վաստահութեամբ օտք կրկնիսէ իւր քսաներսդտարին, ապաւինելով միշտ յօդնականութիւնն յօդութան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ղը-բոպիոյ քաղաքականութեան հորիզոնին վը-
րայէն դեռ մըրկայցզ ամպէ ըը բոլորսկին փա-
րատած չեն , որքան որ ընդհանրապէս կրփա-
փակուի . Վ ելուժքանգայի խաղաղութեան նա-
խագիծ պայմանները թէ և մեծ վատահութիւն-
կուտան երկու երեսէլի կայսերաց ստորագրու-
թեամբքը կնքուած ըլլուրվ , բայց չուսացուիր
որ տռանց կրկին տարածայնութիւններ ծագեց-
լու՝ զըսի ելնեն : Երգէն Զուրիխի մէջ զես-
պահախօսութեան ժողվը բացոււցաւ ներկայ-
ամսոյս 8ին ըստ նոր տումարի . և նոյն ու հե-
տեւալ օրը ժողով եղաւ երեք դեսպանաց մէջ
Դաղղիոյ , Եսարիոյ և Աստենիոյ , որոնք մէկ
մէկ երկրորդական գեսպան ես ունին հետերնին
իւր զործակից . Բոլոր լոտգիրը համաձայն կը-
պնդեն թէ յիշեալ ժողովները կարծուածէն ա-

耶和華的名是永遠的名

ԴԱՒԱՇՅՈՏ ՄԱՐԴ

¶ ասիանձաւը շատ անդամ այն առարկան
չարութեան կը հասնի . որ մինչև բարեկարգի
գէմունեցած ասելու մեանց համար հսապար
կաց բարին կը խափանէ : ¶ (ԱՎՀ ՊԱՏ :

Յաշակուս մարդը : որդեհակ իմ : ները
վիրը կը մաշտցնէ : ԱԱՆԱՀՑԱՄՈՅՑ

Վարդկային արհամարհնելի կրից մէջ ամենա
չար և միեւսակարգներէն մէկն է նախանձուու
թիւնը . ասիկա ոչ ոք կուրանոյ , և նոյն իսկ
նախանձու մարդն անգամ կըխռատովածի : Եւ յօ^ւ
ամենավատ և մաշացու ախտին սկզբնաւորու
թիւնն եթէ զնոտուելու ըլլամք . պիտի գանե մը
զայն բանսարկութին սգւոյն մէջ . և նոյն ինքը
բանսարկուն է հեղինակ և օրինակ այս չար ու
ոգեկործան ախտին . սրով համարձակեցաւ մինչ
և աստուածատունկ դրախտին մէջ մանել , որ
աստուածացին ներկայութեամբն լցուն էր , և
տափուածանման մարդոյն սրբանուէր բնուկարա
նըն էր : Համարձակեցաւ մինչև հօն մտնել , զար
գարն մեղաւոր ընել , և անմահը մահկանացու
որոց համար կըսէ իմաստունը թէ՞ք անսարկութիւն
նախանձուք մոհն աշխարհք մտաւ ”: Ենտ ոչ
նորիկ նախասան զծ մողդոց գրախտէն դուր
արտաքունելին եաբն ալ , կարծես թէ իւր ա
ռաջին յաղթութեամբ չ գոհ ըլլալով , երկրորդ

ւելի երկար պիտի տեսեն , որովհետեւ օրոշվիք
խնդիր եւը ըստ մեծի մասին զ ժամանակոց են :
Եյս մասին գրայօթ Վերին-Խոստ լաւպեսն մէկ
յօթուածը մէջ պիտի բերեմք վարը :

Պազդիս ծավային զօրութեան վրայ Նեփղիս
կառավարութեան ունեցած հասկածները դեռ
փարաւած չեն : Կոյն հասկածները Փարիզու մեջ
ալ ծագած են Ինքղոյ ժամանակէ մը ՚ի վեր
ըրած զինուորական պատրաստութեանցը վրայ ,
իբրու թէ ինքը առաջին յարձակու մը բնելու
զ խուռացութիւնը ունեցած ըլլայ : Բայց թէ
մէկին և թէ մի սին հասկածները անհիմն են և
անհաստատ երեսյթներու վրայ հիմնած են :
Ենտեխանոս լրագրին խօսքին նայելով՝ Նեփղիս
զինուորական ծավային զօրութիւնը առելլընելը
ուրիշ նպատակաւ չեն , այլ միայն Վազղիս վրայ
գերազանցութիւնը ունենալու գրաւութենէն է .
ապա թէ ոչ Նեփղիս ոչ կը լինայ պատերազ-
մէն և ոչ ալ չուզեր զայն . և երկու տէրութեց
մաքէն ալ հեռիէ պատերազմի գաղափարները ,
գոնէ մօտ ժամանակիներուս համար :

Չուրիխի ժողովն ետքը ուրիշ մեծ դեսպան
նաժողովի մը ևս խօսքը կայ Դատավիայ գործքերուն
հիմնաւոր բարեկարգութիւն մը տալու համար։
Որտ Եւթյ առաջարկեց Ենդպիսյ խորհրդարա-
նին մէջը եթէ այսպիսի ժողով մը տեղի ունեա-
նայ՝ Ենդպիսյ կառավարութիւնը մասնակից ըլ-
լայ անոր։ Եյս առաջարկութիւնս խիստ երկար
դատաքննութեանց տակ ինկաւ։ բայց և ոչ
հաստատուն որոշմանը մը տրուեցաւ մասնակի-
ցելու կամ ոչ։ հաւանական է միշտ առաջնոր։
Ուստիյ պաշտօնական համարուած լրացիրները
ամենահարկաւ որ կը ցուցինեն մեծ ժողովի մը
կազմութիւնը։ Ենդպիսյ Եւս լրագիրը կըսէ թէ։
մեծ գեսպանուուղով միայն կրնայ տեսկան
խողագութեան մը ապահովութիւնը թիւն տալու անկի-
գուրս՝ պատերազմով ու ազգաւամբութիւն միայն
կը գտնեն մը։ Իսկ Չուրիխի գեսպանաւայողովը որ-
քան որ հնար է՝ պիտի ջանայ որ խոնդիրները կա-
տարելապէս լրւծէ, որ ուրիշ ժողովի հարկաւո-
րութեան չմնայ։

Հարուած մ՝ ալ տալ ուզեց մարդկութեան , և
թափեց անմեղի մը արիւնը իւր հարազատին
սոքին տակը , բոլոքեց անոր արիւնը զէպի եր
կինք , և ձգեց եղայրասպանին վրայ անէծք
այն դառն ու սարսափելի անէծքն՝ որ մինչեւ ՚ի
գերել լիման առ աջնորդեց զինքը : Երժանաւոր ու

արգամի համար ցույնն է :
Ելապես սկիզբն առաւ մահացաւ ախտո մարդկան կային սրաբին մէջ . առանձայնակ ան սրոգայթ մը եղաւ այն , որով շատ մարդիկ ինկան մէջը կայինք անէնքն ժառանգեցին . Վաւուզոյ նման իրենց միանքն ու սիրաը տանջանարան մի եղան նախանձու կրտսելը բարբորուած , և թշուառ ու տատանեալ կետքերնին չարունակ մաս :
Եթէ քննելու ըլլամբ թէ ու ո՞նք են արգեօք նախանձուին ամենաչափ կրթ տառիկաները անթիւ սիրոի գոտեմք բայց մենք զանոնք ամփոփելով երեք զինաւոր յատկութիւններու վրա կայցընեմք . այսինքն մարդոց տաղները , պատիւն ու յաջողութիւնները . և այս երեքն ալ նախանձուին սրաբն մէկմէկ անբաւ մէնիվ վէրբեն են , որ գիշեր և ցերեկ զինքը կըտանջն : Վրե իցէ ուրիշ կիրք ժամանակ առ ժամանակ մարդոց վրայ կըտիրեն , և քիչ կամ շատ պատճ արժանաւոր են . իսկ նախանձը յարան մարտիւն մընէ և շարունակ յանցաւք , որ ոչպատճոյ , այլ մեզմէ խօսելով յաւակ ցու թեան ար

Պէ Ըմբայի տէրութեան Անդերս քաղաքի
պարփազները շներու դիտաւորութիւնը բառաւ
կան գրգռութիւն պատճառած է Գաղղից
քանի մը լրտքիրներու , որոնք թշնամոնք կը հաշ
մարին կայսեր կառավարութեան՝ սահմանակից
քաղքի մը պարփազներու նորոգութիւնը : Այս
քաղաքս որքան որ ցամաքի կողմէն կրնայ
Վաղղից հետընդդիմանալ իւր զօրութեամբը ,
նոյնչորդ ալ ծովաւ կողմանէ Անդ զիոյ երկրին
հետ կրնայ մեցել անօր համար մեծն զարու
լէնն ըստած է թէ ՞ Անդերս քաղաքը ատրճանակ
մըն է Անդ զիոյ որտին վրայ՞ : Ի վերայ այսը ամեն
նայնի անօր շնութիւնը Շինութիւններուն լրա
գրին խօսքին նայելով՝ ՚ի նազաստ Անդ զիոյ տէ-
րութեան է ընդգեմ Գաղղից երկրին : Եթէ
վեհափառ Վարուլուն կայոր կարող ըլլայ առ-
գիւել անօր շնութիւնը ցամաքային Աւրոպից
վայ ունեցած իւր մեծ ազգեցութիւնը պիտի
յայտնի :

Թառքանային մէջ ազգային ժողով մի կըսպատ-
րաստուի ի .ուրտեղ ներկայ պիտի գտնուին Ընդ-
զիս ։ Գաղղիս , Բրուսիոյ և Ուսւսիոյ կողմէն
զ ործակալներ : Թառքանային նմանապէս և Բար-
մայի ժաղավարքները հրատարակաւ . յայտնած
են իրենց բաղձանքը Արտենիոյ տէրութեան
մասն ըլլալու : Աակային դեռ յօյս աշ կայ որ
ժաղավարքեան դրդ ռութիւնը ա՛ցնելով և մէջ-
նորդութեամբ Գաղղիս և Ըստրիոյ տէրութեց
յիշեալդքսութեանց ժառանգ իշխանները կոկին
իրենց աթոռութ դառնան, առ ջի կառ ավշութ թեց
մէջ կանոնաւոր փոփոխութիւններ մոցընելով
ըստ սահմանադրութեան օրինաց Ասրաւենիոյ :
Վ ինչնայէն եկած նամուկ մը կըսէ , թէ Թառքա-
ն ոյի մէծ գութսը արդէն կըսպատրաստուի ի աղաս
գաղափարներսվ . յայտարարութիւն մը ու զզել
իւր հպատակաց , խոստանալով սահմանադրական
կառ անփառութեան փոխել իւր տէրութիւնը աղ-
գային երեսփոխաններ հաստատելով , և արդէն
եղած զեղզմունքները բոլորովին վերցընել :

Ժանի է քանի որ յանցանքը մարմնապես օրեալ
չէ ։ այլ իբր կայծ իւր սրտին մէջ ամփոփուած
զինքը միայն կըտոշորէ ։ Բայց անդամ մի եթէ
իւր սոհմանէն գուրս ելլելով՝ որիշմարդոց ։
որ իւր չարայցվ կրիցն ենթակայ եղած են,
վնասելց ըլլոն կամ վնասելու զեն ։ այն ժամա-
նակ յանցանքին կերպարանքը կըփոխուի գործ-
նական երկայթ մը կառնու , և ցւատկցութին
ալ վեճինդրութեան փօխուելով, և Արելի
արեանը նման զեպ ՚ի երկինքն բազոքելով՝ աս-
տուածային անէծքն ու եկեղեցւց շանթեզը ա-
նոր դլխոյն վրայ կըհրաւիրուին:

Յանցանք մը համեմատաբար կրնայ փոքր ըլ-
լու կամ մեծ , մասնաւոր կամ՝ ընդհանուր : Ամէ
անհատ անձի մը գէմէ , մասնաւոր կըհամարի
և մը ճխնդիր նոյն անհատի է , կամ անձամբ և
կամ քաղաքական իշխանութեան միջոցաւ հայ-
տուցում խնդրելու իրաւունքը ունի : Իսկ եթէ
քաղաքութեան մարդկան ոյախնքն ընկերութեան
մը գէմէ , այսպիսի ընկերութեան մը որ զազգ-
մը կամ ժաղավարդ մը կըներկացացընէ , ընկերու-
թեան մը որոյ բոլոր մասն մունքներն ու զազգա-
փառները բուն իսկ ազգին և թիւնն է , և նպա-
տակը ազգի մը լրւաւորութիւնը ու յառաջա-
զի իմանթիւնը , այն ժամանակ վլէժխնդիր նոյն
իսկ ազգը կամ ժաղավարդը կըհամարի , և պատ-
ժառագրութեան անաշառ օրինաց տակ կի նի

սուի թէ Նորին Տարձրութեան այցելութիւնը
քաղաքական նպատակ աւ ունի:

Ուստի և Գաղղիոյ մէջ նոր ցրտութիւն մը
ծագիլը որէ օր հաստատութի կրդանէ . և հե-
տևապէս Աւարիոյ հետքարեկամական յարաբե-
րութիւնները վերանորոգ ելոյ նշաններ կերւին:

Առնելու ըստ գիրք կը ծանուց անէ թէ վեհ .
Կաբուլէ ոն կայսրը որոշեց որ 50.000 գաղղացի
զօրք Խտալիոյ մէջ մնան ՚ի պահպանութիւն .
Խնչպէս նախարդ թուոյն մէջ ըստած էինք .

Թասքանայի | Էսպալտ մեծ գուբուր աթոռէն հրա
բաժարեցաւ ՚ի շնորհս իւր սրդւոյն և ժառան-
գին , որ կոչեցաւ Ֆերսինանտոս Զ. Այս Ֆեր-
սինանտոս մեծ դոքուր Փարփղ գնաց ծպտեալ .
ու ամսոյն Յին վեհափառ կայսրը ընդունելու-
թիւն ըրբաւ իրեն ։

Իտալիոյ պատեհազմը պապին աշխարհական
իշխանութեանը մեծ հարուած մը կրնայ համար-
ուիլ. և Եւրոպիոյ քոլոր լրագրաց ըսածին նա-
յելով Առամբայի Ծիծուայն մարմառոր իշխանու-
թիւնը քիչ շատ փափախութիւն պիտի ընդունի
հակառակ սրբազնն պապին դիտաւորութեանցը
և եկեղեցւոյն օգտիցը. Այս նիւթիս վրայօք
այսպէս կրգրէ Քէլըն եալիսկոպոսը Տուպլիի
եկեղեցականագ :

“Խաղաղութեան համար եղած ազօթքները
թող շորունակուին մինչև նոր բարեկարգութի
ըլլալը : Խաղաղութիւնը գեռ որոշակի կերպիւ
չհանտառուեցաւ ու Խոտլիան տակնու մրայ է
միշտ : Վաստամբական ու գալաքի ընկերութի-
ւերը . նոյնպէս և տէրութեան նենդամիտ ու
տնհաւատարիմ մարդիկը անիրաւ միջներուկ
կըջանան պապին աշխարհական իշխանութիւնը
յափշտակել . որ իւր հոգեւոր կարողաւթեանց
ազատ գործադրութեանը համար հարկաւոր է :

Նվազէ պապը բալըրութիւն ուրիշ թագաւորէ մը
կախում ունենալու ըլլաքը , կրօնական չոստոց
կառավարութեան մէջ պիտի հարկադրուելու նայն
թագաւորին կամացը տեղի տալու , կամ շարու-
նակ հալածանաց ներքեւ ինկնելու , ինչպէս որ
և կեցեցւոյ առջի եօթը դարձ պատմութեան
մէջ կըտեսնենք . ուր անթիւ պապէր հեթանոս
կայսերաց ձեռքէն կամ նահատակութիւն ե կամ
աքսորանը կրեցին , և արևելքան և արևմտեան
թագաւորներէն ալ նեղութիւններ քաշեցին :

Հյորդորեցէք ուրեմն ձեր հաւատացեալ ժողովաւրդները որ խաղաղութիւնը առ օղական կերպիւ հաստատուելու համար աղօթք ընեն : որ կրօնից թշնամիքը կամ գարձի գան և կամ քոլորմին ամօթով ծածկուին, որ ոչ միայն մեր բարեպաշտ և սուրբ պապը յաղթող ելէ այժմ մեան կրիւներուն մէջէն, այլին ձեռք ձգէ բոլոր այն զօրութիւնը և ազդեցութիւնը որով

Java-gastrorum:

Ալբարակուսիմ արդարեւ թէ կրգտնու ի աշխարհ
հիս վրայ այնպիսի նախանձու մը չոր ոգի մը , որ
իւր կրթը պատճառ և զող առաքինի մարդոցն
սիրտը սուրը խոթէ լց նպատակաւ իւր սիրտը
վիրաւորէ առանց զգալց . Այս կրգտնուին այս
օրուան օրս այնպիսի մարդիկ , որոնց ուզեցը օ-
տար քամիով փշուած և բնական նախանձութը
սրտելնին լցուած . աջուընին մէծնալըլ կուրօ-
րէն հարուածներ կուտան . բայց յետոյ պիտի
զգան որ հարուածն ուտողը իրենք են եղեր ,
և արիւնը իրենց սրտեն պիտի հասէ , և պիտի
զղան՝ ըր ժամանակն անցած է : Ծածնիս ա-
պացուցանելց համար օրինակաւ մի ը ացատրենց:
; թէ մէկը միննոյն նաւուն մէջտեսնէ իւրեան
ատելի եղած անձ մը կամ թշնամին , որ նաւ-
ու զլութեան պաշտօնը կրվարէ , և ու զելով ա-
նորմէ վիտինզիր ըլլուլ բանէ զինքը աղաննէ ,
և նաւը առանց զեկավլորի մնալըլ խոր ծովուն
մէջ ալւ կոծութեան հանդի իսի և մէջի բո՞լոր
մարդիկը կորսուին , միթէ մարդ ասպանը աղան
կը մնայ վտանգէն : Մենակին ոչ : Այսպէս ահա
նախանձու մարդը ընկերութեան մը , ու սկեց
շատ բարիք կրնոյ յուսացուիլ ազգին , միաս-
հասցընելու ջանալըլ , անուղղակի կերպիւ իրեն
կրմնասէ :

Խօսքս ընկերութեան վրայ գալով կուզեմ

կարենայ կաթողիկոսթեան բարիքը աշխարհիս
երեսը տարածելու”.

Ահա ասիկ Ո՞րնինի ի՞ո՞ն լրագրին յօդուածը
որոյ համար քաղաքական տեսութեանս մէջ
խօսեցանք :

“**Ո**լլասֆրանքայի հաշուութեան զ աշխնքները
երբոր հրատարակուեցան . ըսինը որ անոնք ա-
ռանց չոփաւորելու չեն կընար ՚ի գործ գրուիլ .
այս կործեաց մէջ հաստատ եմք և կըսդասեմք
Չ

որ Զաւըրիսի օրօնմաւթեները մեր համազմաններնէ
ըստ հաստատեն : | Ամպարտիան Վարտենից հետ
միացընելու համար գծուարութիւն չկաց . աս-
կաց միւս կէտերն ալ պայման չեն . Ծարօթինակ
թառգանացի . Ատենացի ու Փարմացի գքսերը
կրկն իրենց տեղու հաստատել գծուար խնդիր
մըն է . վասնզի ժողովրդեան ձեռքն է այս
գքսութեանց հաստատութիւնը կամ խափանե-
լը : . . . Եւ աւելի զօրաւ օր կը համարուի զանոնք
Վարտենից հետ միացընելու իրզմբ . և եթէ այս
տէրութիւնը լուսականներ լու ըլլոյ , գծուար պիտի
ըլլոյ անսնց միաւ օրու թիւնը արզիլլու համար
պատճառ կանելլու :

ՀՅԱ այնորից զ ժամար սպատի ըլլոյն նաև իսուա
շակոն զ աշխակ յա թեան խնդիք ըստ ծանելը
որոյ համար ի առաջ կամ ամ առու թեանց հաճու-

Թիւնը հարկ է պատճեն, որ զ ժամ ար է : Ա ասն
զի Ապրանքի հաւաքածութիւն չու անութիւն չուար այն գաշ-
նակ ցութեան որպէս մասն պիտի ըլլայ Առաջիւնակ
ու պապը և Նաբու ի թթակաւորը լող հակառակը
չուար ընդունին՝ թե որ Վաստիւն զ ուրս մեռյ
անկէ : Եթէ այս բարեկարգութեանցո համար
թիստ մեծ արգելք մի են ատանք : և զ ես սկս-
նամ օղավը չուար կարենայ Խտախոյ գաշնակ ցու
թիւնը հասառատէլ որ եմէ զ լուսի չ լիէ : ըստ Հ
թէ Խտախոան իւր առջի միամակը մէջ պիտի
մեռյ : Վասեպի ինչպէս ո որ անհնարին պիտի ըլլայ
Վաստիւն գաշնակ ցութեան մէջ ընդունիլ
անհնարին պիտի ըլլայ եռեւ Ո ենես տիւլ Խտախոյ
ու միավագ թե նեն զատէլ : Ե յս ինդ բայս լուծումը

Զարիսի գեսագուհամազ պայման կրծքը բարի ։
Այս եծ զժուարութիւն պիտի կրէ յետոյ պատին տա անձին կառա ավարութեան վճակը ։ Դիւրին է երկու կայսերաց գաղնակցութեան պատու յ նախագահութիւնը պապին շնորհէ լ ։ Պայց պայցին ՚ի գործ դնելը ուրիշ բան է ։ որովհետեւ մեւս թիւնեւ կառա վայս կամ ունի նու

թէ հու թիւներ կրամահանցան ի այս բաեխոս հա-
մար և Աստ առաջին այս բաես յաջողելու հա-
մար պատին կառավարութեանը պիճակաց մէ ջ
բայե կարգութիւն առքի կըլլայ մացքնել, և այ-
բարեկարգութիւնն ափտոր հարկադրէ զգուպը-
իւթ աշխարհական իշխանութենէն հրաժարելոյ:
Այս ալ կարի լի չէ, ոսկինեան պապը չէ թէ-
միայն երգում ըստած է սուրբ աթոռացին աշխար-

քանի մը բառ աւելի խօսիլ անոր վրայօք ։ վասնդի մասնաւոր անձեւ մը աւելի կրծայ գրգռել չարանախանձ երթառարդոց սպին ։ Օր օրի նակ զլցուը թէ նոր ընկերութիւն մը հաստատուած է քանի մի ուսումնական և պատուաւոր երթառարդներէ ։ որոնք իրենց ժամանակից աշխատաւութիւննը անձներին և միջն ստակնին անգամ ազդէին օգտին և պայծառ ութեանը համար զոհ ընեն ։ և ազդին լրութենէն ալ քաջալեռութիւն ընդունին միշտ չըքանելու ։ և անոր յառաջացմանը համար ձեռնաւու և սըլսն նիւթափէ ։ և նոյն ընկերութեան գէմ քանի մը անփորձ և յաջագկատ երթառարդը ենեն բանիւ և գրով և մալ հակառակին ։ չէ որ իրենց չոր օգին կը յայտնեն ։ քանարկուին մարմաւոր արբանեակներն ըլլուզին կապաց ու ցանեն ։ և կրծայ մի տասնց տիար հարուածնելը ։ որ իբրև սետ աղջայց են ։ վնաս մը տալ ։ ամենին իայց ունենի ը թէ առաջ նախանձը ինչն կրծայ գրգռել ։ Առաջ հերուն երթալց պիտի գըտ մը պատճառ վլոր յիշուած երեք յատկութիւններէ ։ այսինքն առզանցութ որ առջաւ չոր ընկերութեան մը նոգին է ։ պառի ը որ ազգի մը համակառ ի նը ստանալց ամենահարյուար մի նոցը ։ և յաջազանթիւնն որ քիչ շատ առաջն և երկրարդ յատկութիւններէն կախում ունի ։ Երբ այս երեքս կրնան մեծապէս չարանախանձ

Հական իրաւունքները պաշտպանել, այլև անօր համար որ այս իրաւունքները իրեն տեղկուտան թագաւորաց մէջ, և անոնցմավ արտօնութիւն ունի նուիրակներ խրկելու օտար աէրութեանց մօտ, և հզօր ազգեցութիւն մը բանեցընելոյ աշխարհիս ամեն կողմերը :

“ Աթէ պասպր իւր կառ ավորութիւնը աշխարհ
հացընել չու գէ , գարձեալ գեսպանաժողովը
պիտի շփոմի . Հասմէադաւան կայսերաց բըւ-
նութիւն բանեցընել ձեռք չտար . և եթէ զըս-
տէն բանութիւն ու ներսէն հաճութիւն չըլոյ-
քարեկարգութիւն ալ ըլլոր պապական վիճակ
ներուն մէջ , ոչ պատույ նախագահութիւն և
ոչ խոալական գաշտակցութիւն”.

— Դատական պատերազմին Ժամանակ Վիլյում
Խովմանը կ խիստ մեծ մարդասիրութիւններ
ցուցացած են գաղղիացի վիրաւորեալ գորաց .
որոց մէջ չետև եալ գործը ամենն երևելին է .
և ներկաց ժամանակիս մէջ ասոր նման մարդա-
սիրական գործ չեմ յիշեր թէ հանդիպած ըլլոյք
Վիլյանի մէջ խիստ հարուստ տիկին մը իւր պա-
շտաներէն մէկը գտղղիացի վիրաւորեալ ընորհած
շնորհած էր առամանակեայ կերպիւ , մէջը
150 անկազմնով , Ը յա պաշտախա մէջ ո միաձիգ
խնդիրնուար մըն աւ կար . որոյ անդ ամեներէն
մէկը կորեր էին Վաճէնթայի պատերազմն
ետքը , և իւր կեռանքը յուսահատեալ վիճակի
մէջ էր . Ծնիւր տիկինը զինքը միսիթարելու հաշ-
մար . անոր ընտանեացը խօսքը կընէր , և խեղչ
զինու որը պատմեց անոր մէրսի վիճակին և ջ
ու կը պահի աղքատ մարդու գուակին ըլլալք . և թէ
իւր յուսահատութեան պատման այս էր որ
խնդիրնուանիքը իւր մահուամբը ուղարձելի վի-
ճակի մէջ պիտի մնան , որոնց ազգուատը բոլոր
հոգացորդն ինքն էր միայն :

Տիեզրական առաջ անոր բան մը ըստը լու , չու ամը երկաթու զ ով . Աւ բայ պիճակը կերթայ , բնասիթը կը տն . 2030 թաւք առաջ քայ ձգել է տոքը՝ զիտու պին մայրը հետք մ. կուղ Ու լուն կառ նու կը բերէ . և խօսակցու թիւնը ըլլու էն հինգ օր ետքը պինու որք իւր մօրը գրկին մ. շ պիքը կը տնէ . Լույզ և շնորհական ը ըստը լու իւր բարերար ափինոց մարդաբան թե նէն :

Ապագաբնական լուսագրություն միջնացաւ հրատակակելէ
Արժանայարք խմբագիր տեր Արք. Արքապետ
Յու վեց 26ին Խառնիք զի սուրբ Անրիի տաճան
վարժարանին պարգևաբաշխ թեան հանդեպ ող
կատարուեցաւ վարապետ Կերպիւ սուրբ Խոհ
փառնոս Եկեղեց ոյն մէջ թ Ներկայութեան
ուղղմամթիւ ուսումնական և պատմական յար
գելի անձանց և խուռած բազմութեան ժողովու

երիտասարդ ըստ զրկուել, չեմ խոեր կատարեալ
ու խոհեմ մարգիկը, որոնք բաւական փառձա-
ռութիւն և գոտում ունենալով քաջութիւնը
կրլան միշտ այսպիսի ազգօգուած ընկերութե-
ննցակէ շատ առիթներու մէջ յայտնի եղած է:

Վարչելի նախանձութեամբ ապահանեալ
սրտի մը համար չկայ նու իրական բան . ամեն
շաւութիւն անոր աչքին դէ շկերեաց . բարերար
ու ազգախամբ մարդիկ որոնք իրենց երախտու
գէտ մարդաց սիրու ու համ թեամբ լցած են ,
նախանձութիւն աչքին մեկմէկ եղեանազ օրծներ
են . այնորիս անձինք որոնք երկար ժամանակ
ազգային պայծառութեան համար դպրուանց
հոգ տարեր են , մեկմէկ ազգակարծուն մասդիկ
համարուած են : որբաց և այլեաց խնամք տու-
խող բարերար մը կասկածելի ու կեզաւ որ ու-
ղօթաւուր ու ջերմեանգ քրիստոնեացն ուստ
աստուածաւացը :

Կու զե՞ս բարեմիտ ընթելցող որ անհատի մը
ինչ աստիճան բարի ու առաքինի, և ընկերութե՛
մը պրան օդակար ու բարենպատակ ըլլ լը ի-
մանալ, անոնց ունեցած թշնամիաց թիւ էն կը ը-
նաս գատի և վառվէ որցափ աւելի հակառակորդ
ունենայ մէ կը, այնքան ապացուցներ են իրեն
լուսութեանը։ Ինչոր գործէ մէ կը, նախանձու
մորդիկ կրնան թիւը մեկնութիւն տալանոր, և
անոր համբաւը՝ ացատելու ջանաւ։ Բայ ո մաս

դեան, Քանի մ'օրյառաջ ուսմանց և լեզուաց
քննութիւնները առանձին կատարուած, և իւ
րաբանչուր աշակերտի իւր ունեցած ուսմանց
վիրայ տուած պատասխաններուն աստիճանը
մասնաւոր վիայական թղթի մէջ նշանակուած և
քննիւ անձանց ստորագրութեամբ վաւերացած
ըլլուլով, նոյն վիայական թղթերը հրավարակաւ
եարգացուեցան: մ: ցանակաց արժանի մանկունք
և աղջկունք պատու անշաններով վարձատրեցան:

ուարժան անձինք հոգ կըտանին իրենց ուշադրութիւնը դարձնելու առաջնային կանոնաւ օրդաստիարակութեան սկզբանց, այն է Ճշմարիտ քրիստոնեայ և Հայրենասէր զաւտկներ պատրաստել Հայրենեաց և աղջի, Ութիւմամթիքական ու սմանց դաստառուութիւնը դարձեալ Պ. Արմէն քաջ թօւաբանին յանձնուած է. գաղղիարէն լեզուի դաստառուութիւնը Պ. Գարեգինի Չափրաստճեանց. տաճկերէն լեզուի դաստառուութիւնը Պ. Խաղոսի, և գեղագրութիւնը Պ. Ղալրապէտին ։

¶ ԵՀափառութեան՝ իմանալու համար ոք եթէ
Եւրոպից մեծ տերութեանց կողմէն իտալից
արգե և ապագայ վիճակաց գործքերը բարեկարա
գելու նպատակաւ ժաղովք ըլլուլու ըլլայ Նորին
¶ ԵՀափառութեան կողմէն լիսզօր գեսպան մի
պիտի իրկուի իրոհրդին առաջակայ գտնուելց .
բայց Նորին ¶ ԵՀ . գեռ հարկաւոր տեղեկու
թիւններ ցատացաւ որ որոշէ թէ արգեօք այս
կերպ բանախոսութեանց մասնակից ըլլալ պատ-
շաճ կըղ ատի՛ Նորին ¶ ԵՀափառութիւնը .
“Կորին ¶ ԵՀ : ու ուսի կայու եթէ

Այս տողերը ուրախութեամբ սրտի կըդրեմ,
վասնզի սիրելի է ինձ լսել և տեսնել իմ սիրելի
Ծգիս օրըստօրէ յառաջադիմելու և օգտակար
ուսմանց մէջ զորդանալու համար ունեցած
ջանքը, սիրելի է ինձ գեղեցիկ և ընտիր տպա-
գայի մը ակնկալու թիւնն ունենալը: Այս միջու-
ցին սիրտս վշտացնող կամ յազող երկու քան-
կայ, մեյմը ճանր եկու ինձ լսելը թէ խառնիւ-
զի ընթերցասիրաց ընկերու թիւնը տուժամանտեկ-
եայ կերպով լուծուած է, կրնաց ըլլուր որ տո-
ժամանակեայ գեղջք մը կամ արգելք մը պատ-
ճառ եղած ըլլոյ, բայց երանի թէ սյս տո-
ժամանակեայն չփոխուեր մշովենասորի, և չեմ յու-
սար որ ազնիւ խառնիւզիք սյս պարագային
մէջ ցաւալի օրինակ ըլլան ուրիշ տեղացւոց,
այն ինչ իրենց այժմեան եռանդովը շատերուն
նախանձելի և հետեւելի օրինակ կըլլան. Երկրորդ՝
ցաւալի եղառ ինձ տեսնել որ տակաւին ազդ-
կանց դպրոց այց մէջ քաջակա հայ վարժապե-
տու. հիք չունենալով, այս պահասս թիւնը ֆրան-
կու հիներու միջոցաւ կըլլային

“Ե՞րին Ա ԵՀ · Կըհրամայէ ինձ ծանուցանել
ձեզ որ ինքը վաստահութեամբ ակն ունի այս բայ-
րեկամական վերաբերութեանց պահպանութելը
որոնք բարեբաղդութիւն մը հաստատուն մնացին
իւր ե բոլոր օտար տէրութեց և վիճակոց մէջ ·
“Լոռին Ա ԵՀ · մէս ունի առ ու ու ու ու ու ու

Ծորիս վեհ. մեծ գոհունակութեամբ հածութիւն տուաւ նաւական և զինուորական պահպանող զօրութեանց կազմութեան համար ձեր առաջտրիած օրինաց առաջարկութեանը : Վզդային պաշտպանութեան տեական և կատարեալ զրութիւն մը ամեն ժամանակ խիստ մէծ ու կարես առարկայ պէտք է որ բլլայ :

— (Նեղզիսկան լրագիր մը) Վնդղիս առևտրութեան հաշու եցուցակը հրատարակած է ներկայ

տարւ սյս առջի 6 ամսուան , ուսկէց կիմանակը
քը նի զիս վ աճառ ականութիւնը լուս լիս պատե-
րազմին այնքան զիմասուեցաւ սրբան որ պատե-
րազմին ազգերը լիմասուեցան . այլև ըստ բաւան-
կանին զարդացաւ համեմատութեամբ առջի
տարւ սյն . Դուրս ելած ապրանքներուն բովան-
դակ արժեքը առջի 6 ամսուան 1859ին՝ է 2.575
000.000 . իսկ 1858ին էր 1.336.000.000.

— Գաղղիս մեհավառ կայսրը արծաթեայ միտաւ կարել տուեր է ՚ի յիշատակի խտալնոց պարերոգմին։ Ուկե երեսը կայսեր պատկերը պիտի ըլլու ոյս բառերով։ Եսբոլոն Գ. Կայսր միւս երեսը պիտի զրուին Ունետեղելլոյ ։ Էսլունդը ։ Դարպիկը, Ամձենդա, Ալֆերինը, և անոնց բոլոր տիբը՝ Բարեբալը խտալնոց 1859. Լոյս միտալը պատեւազմին մէջ գտնուող զինուորաց և ծովային զօրաց պիտի տրուի կարմիր և ձերմակ ժապաւենով հասած։

-Յուրիիսի առաջին նստին մէջ կըսուի թէ
Խոմղարտիոյ և Ա Ենետիկի ստհմանապլուսնե-
ռաւն օրոշմանցը վրայ խորհուրդ եղած է առանց
Դժուարութեան մը: Երկրորդ նստին մէջ իսու-
լոցի իշխանուց վերստին հաստատութեան վրայ
ինդիր ըլլուլվ՝ մէծ վէճեր ծագեր են Ապր-
տինիոյ գեսապանին կողմէն, մինչեւ թէ ինքը և
թէ Աւարիոյ զեօպանը ձգեր զուրս ելեր են
մազգքեն: Ա, Պարգևնեց որ Դազզիոյ լիազօր

միները պակաս չեն .
Այժմ մէկը հարցընելու ըլլայ նախանձոտին
իւր առելութեան և թշնամութեան պատճառը,
իւր սիրած միայն լսելոյն պիտի պատասխանէ
թէ իւր ընկերին առաքինութիւնը , անոր յաջու
զութիւնը ու հանձարն է միմիայն պատճառ .
և ընկերութեան յանցանքն է՝ իւր անոր մէջ
չդժոխուիլը , ազգի մը բարիբը կամ ժողովրդեան
մը պայծառութիւնը ու փառը ուրիշն ձեռօք
ըլլոյն է . Կոյտ արեմն գիտութեամբ կըմեզան
չէ , և անխզարտոր կըդտաի ուրիշն բարու
թեանը վլայ , և իրեն գեղցիկ ու նախանձելի
յատկութիւններէ զուրի ըլլոյլը կըյցանէ .
վանդի բարյական ձշմարտութիւնն մըն է՝ որ
նախանձօս մորդիկի չունիս բնաւ իրենց վլայ
ուրիշն նախանձը գրգռելու բարի բնաւորու
թիւն մը . վասնարց իւր պատիւը ու տաղանդ
ները (զըր չոնի բնաւ) այլոց ունեցածին քավ
չնեցքեալու համար քահանայտպետին նման
լանուագն մշիտ կուտաւ թէ ուսու է ու մեր

մեռնի քան թէ բոլոր ժողովաւրդներն են կորնչեն”:

սարուս զարդս ըլլալովն, պատրւ ուսուցայ սոյն
օրը ներկայ ըլլալ ի Ներսիսեան զարժարանի ։
և ոչ միայն քննութեան նիւթերուն վերայ զբա-
ղցայ ։ այլև հետափրեիր եղայ վարժարանին
ներբին կացութեան, բարեկարգութեան և այլ
և այլ կարգաց վերայ տեղեկութիւններ ստա-
նալ. և բարեբազդ եմ բռնլու որ գոհացուցիչ
և բերկրառիթ պատասխաններ ընկալայ արդէ-
եամբը հաստատուած ։ իս չեմ ուզեր իւրապիոյ
խիստ բարեկարգ վարժարաններուն հետ համեմ-
մատելով, և անոնցմէ ոչ նուազ յառաջադէմ
գտնիլու փափաթալ մը ունայնաբանութեանց
տեղի տամ ։ բայց չմկրնար ևս ուրանալ որ
Աերախտեան վարժարանը մեր Վզգին ներկայ ճա-
մանակիս մէջ ունեցած քիչ շատ բարեկարգ
վարժարաններուն ուսացիներուն կարգը կրնայ
դառնելի իր ունեցած յառաջադէմ և յարատե-
ընթացքով, որ արզինք է Աերախտեան սիրայօդ
ընկերութեան, և բազմահմուտ ուսուցիչներու-
ն դաստիարակներու առաջնորդութեամբ կա-
ռավարութեան ։ Կը յուսամք ։ և ապահով իսկ
եմք որ այս աշխոյժ ընթացքով ։ այս յարատե-
ութեամբ, եկամուտներու հետզիւտէ կարդա-
գրութեամբը, և մանաւանդ վարժարանը հիմ-
նական և օրինաւոր կանոններու տակ կառավո-
րելու համար ունեցած եռանդովը ։ անչու շտ

11. 9. 9. $\Phi = \frac{1}{2} \pi$.

11. 9. 9. 9. 9. 9. 9.

—

կըստանց . որ ամենու արագձագածն է և ուիս
տի քինոր լին . քաղցր պարագ մը կըհամարիմ
ինձ ուրեմն շատ իրեւ ազիւ խասդի զցւոց ու
շագրութիւնը այս ապագայ միամկին վերայ .
Վ.րդի միամկին մէջ հայերէն լեզուի մշակութիք
արգինք կըսկամ մաք առաւելի պարան թարոս Կա
զարեան բազմահմուտ գամատութիւն քրանոնցը .
որ աշակերտաերեւ ու , աշկերթու հինեւը գիտէ
կըմեւ հայ լեզուի մէջ ընտիր մատենագիրնեւ
րու ընթերցման պարագեցրեւ լով զանաք ,
գործարանին կառափարութիւնը և ներքին ար
ուորէնութիւնը պատուելի կ . թէսդորսա՞օրոյց
եանին , և աղջկանց դպրոցին տնօրէնութիւնն
ու արգոյ Պ . Ամէն օն Միքայէլեանին յանձնուած
ու . այս երկու պատուաւոր անձանց այս պաշ-
տոց մէջ սանեցած յաջողութիւնը , և ի-
ւալ ուսումնական և հմուտ ըլլուլը ապահո-
թիւն են մեզ հաւատալու , որ այս պատ-

Անգղիսյ խորհրդարանին նիստերը ներկայ ամսով 13ին լուս նոր տուժարի փակութցաւ . Ա երջն նիստին սովորական արարագութեան մէջ վիճակառ թագուհին ներկայ չդանու ելով՝ իւր կողմէն ատենապահի լորտը խօսեցաւ յանուն թագուհեայն ատենախօսութիւնը, որոյ դիմաւ որ քանի մի յօդուածները մէջ կըբերեմք :

Ա լորին Վեհափառութեան կողմէն պատուեր ունիմք յայտնել ձեզ՝ խորհրդարանիս մէջ առաջիկայ գանուելիութ համար իւր ունցած շնորհապարաւութիւնը, և միանգամցյն շնորհահակալ ըլլու յանուն իւր ձանիցը և յարանեւթենէ որով կարեւ պարագաւութ թիւն նիդ կատարեցիք նիստերւն ժամանակ, որոնք հիմա կըվ ըշանան . . . :

միները պակաս չեն .
Այժմ մէկը հարցընելու ըլլայ նախանձութին
իւր ատելութեան և թշնամութեան պատճառը ,
իւր սիրաբ միայն լուելայն պիտի պատասխանել
թէ իւր ընկերին առաքինութիւնը , անոր յաջուցակութիւնը ու հանձարն է միմիայն պատճառը .
և ընկերութեան յանցանիքն է՝ իւր անոր մէջ
չդժուուիլ , ազգի մը բարիբը կամ ժողովրդեան
մը պայծառութիւնը ու փառըլ ուրիշին ձեռաց
ըլլայն է : Կոյա ուրեմն գիտութեամբ կըմեզան
չէ , և անխզգաբարար կըդատի ուրիշին բարութեանը վայոյ , և իրեն գեղջիկ ու նախանձելի
յատկութիւններէ զուրի ըլլալը կըյանէ .
վասնի բարոյական ձշմուրութիւնն մըն է՝ որ
նախանձու մարդիկ չուեիմ բնաւ իրենց վրայ
ուրիշին նախանձը գրգռելու ըստի բնաւորութիւնն
մը . վասնորոյ իւր պատիւը ու տաղանդաները
(զոր չունի բնաւ) այլոց ունեցածին քրվ
չոնչքատեալու համար քահանայտպետին նման
յանդուգն վէիր կուտայ թէ “Հաւ է որ մէկը
մեռնի՝ քան թէ բոլոր ժողովուրդը կորնչի” :

